

YEDİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDAKİ (1996-2000) EĞİTİMLE İLGİLİ İLKE ve POLİTİKALARIN UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ *

Arş. Gör. Ali Rıza ERDEM*

ÖZET

Bu çalışmada 1996-2000 yılları arasında uygulanan VII. Beş Yıllık Kalkınma Planındaki eğitim ilke ve politikalarının gerçekleşme düzeyi değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, eğitim ilke ve politikaları

ABSTRACT

In the study level of the realization of the educational principals and policies in VII. Five Years Development Planning had being evaluated

Key words: VII. Five Years Development Planning, educational principals and policies

GİRİŞ

VII. BYKP hukuki ve kurumsal olarak temel değişim projeleri öngören bir plandır. VII. BYKP nında eğitimle ilgili amaçlar ilkeler ve politikaların¹ değerlendirilmesi şu şekildedir.

I-EĞİTİM BU PLAN DÖNEMİNDE "EN ÖNCELİKLİ SEKTÖR" OLACAKTIR.

VII.BYKP 'nında öngörülen amaçlara ulaşmak için eğitim birinci öncelik olarak ele alınmıştır.

VII. BYKP nında eğitim sektörünün en öncelikli sektör olacağı belirtilmiştir. Buradaki "en" sözcüğü gerçekten çok iddialıdır. "Eğitimin en öncelikli sektör" olmasının gereklerinin yerine getirilip getirilmediğine bakıldığında şunlar görülmektedir:

* Bu metnin ilk şekli 21-23 Kasım 2001 tarihinde ODTÜ'de düzenlenen **7. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresinde** bildiri olarak sunuldu.

*Pamukkale Üniversitesi. Eğitim Fakültesi. İlköğretim Bölümü. Sınıf Öğretmenli Anabilim Dalı

¹ DPT Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) Ankara: 1995, s. 26-30

1.1-MEB bütçesinin Genel Bütçeden aldığı pay ve GSMH içerisindeki oranı

1996-2000 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bütçesinin genel bütçeden aldığı paya ve GSMH içerisindeki oranına bakıldığında karşımıza şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1 1996-2000 Yılları Arası MEB Bütçesinin Genel Bütçe ve GSMH İçindeki Oranları

Yıllar	1996*	1997**	1998***	1999***	2000***
Ödenek türü	Artış oranı %	Artış oranı %	Artış oranı %	Artış oranı %	Artış oranı %
Personel	78	97	105	98	59
Diğer cari	113	108	110	75	44
Yatırım	177	111	402	6	52
Transfer	106	81	92	59	49
Toplam	88	98	142	71	57
GSMH içindeki payı	1.71	1.74	2.3	2.7	2.7

*MEB1996 Yılı Bütçe Raporu Ankara: 1996, s. 173

**MEB Milli Eğitimle İlgili Bilgiler (1997-1998 Öğretim Yılı) Ankara: 1998, s. 63

***MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 337

MEB bütçesinin genel bütçe içerisinde aldığı pay ve GSMH içerisindeki oranına baktığımızda VII BYKP söylendiği gibi ekonomik kaynak olarak öncelikli sektör olduğunu söylemek zordur. Kişi başına düşen eğitim harcamasında Namibya, Tunus, Fas ve Mısır'ın gerisindedir.²

1.2- Eğitim sisteminde yapılan yenilikler

VII BYKP döneminde eğitim sisteminde yapılan yenilikler şunlardır:

Zorunlu ilköğretimin kesintisiz sekiz yıla çıkarılması

18 Ağustos 1997 tarihinde 23084 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4306 sayılı yasa ile³

1. İlköğretim kurumlarının sekiz yıllık okullardan oluşması, bu okullarda zorunlu ilköğretimin kesintisiz yapılması ve bitirenlere "ilköğretim diploması" verilmesi.
2. Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere 01.09.1997-31-12.2000 tarihleri arasında bazı işlem ve

² Can Dündar "Çocuklarının Poposunu Temizlemeyen Ülke" *Ada Milliyet*, 30 Eylül 2001 Pazar, s. 15

³ MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 41-42

kağıtlardan eğitime katkı payının alınması (Kasım 2000 yılında bu kapsamda elde edilen gelir 970.8 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir.-Bu paranın 533.6 trilyonu yapı-tesis harcaması olmak üzere 799.3 trilyonu harcanmıştır).⁴

3. Yapılan yasal düzenlemelerin hayata geçirebilmesi ve etkili bir biçimde uygulanabilmesi için 4306 sayılı yasayı izleyen günlerde ilköğretimde çağdaş bir eğitim düzeni kurmayı amaçlayan “**Eğitimde Çağı Yakalama 2000 Projesi**” uygulamaya konulmuştur. Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretimin yaygınlaştırılabilmesi için planlanan çalışmalar 3 aşamalı olarak ele alınmaktadır.⁵
 - **Birinci aşama:** 1998-1999 öğretim yılı, gereksinmelerinin belirlenmesi (1998 yılı yatırım planlaması).
 - **İkinci aşama:** 2000-2001 Öğretim yılı başına kadar gereksinmelerinin belirlenmesi (eğitimde çağı yakalama 2000 projesi).
 - **Üçüncü aşama:** 2001-2010 arasındaki dönem gereksinmelerinin belirlenmesi (eğitim ana planı).

Toplumun eğitim düzeyinin yükseltilmesi amacıyla 1997 yılında yürürlüğe konulan 4306 sayılı kanun ile zorunlu temel eğitimin süresi 8 yıla çıkarılmıştır. Aynı yasayla gereksinim duyulan ilave kaynakların sağlanmasına ilişkin düzenlemeler de yapılmıştır. Ayrıca Dünya Bankasından sağlanan krediyle “**Temel Eğitim Projesi**”ne işlerlik kazandırılmıştır.⁶

İlköğretim programının yeniden düzenlenmesi

Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretimle birlikte ilköğretim okullarında yer alan dersler ve bunların süreleri, ders kitapları yeniden düzenlenmiştir.

1. 1998-1999 öğretim yılında⁷

1.2.3. sınıflara “Bireysel ve Toplu Etkinlikler, 4.ve 5. sınıflara “Yabancı Dil” (İngilizce, Almanca, Fransızca), 6. ve 8. sınıflara “Trafik ve İlk Yardım”, 7. ve 8. sınıflara “Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi”, 4. sınıftan 8. sınıfa kadar olan sınıflarda “Seçmeli Dersler (2. Yabancı Dil, Bilgisayar, Güzel Konuşma ve Yazma, Drama, Tarım, Turizm ve Yerel Sanatlar)” uygulamaya konulmuştur. 6. ve 7. sınıflarda “Milli Tarih” ve Milli Coğrafya” dersleri “Sosyal Bilgiler” dersi adı altında birleştirilmiştir.

2. 1999-2000 öğretim yılında⁸

⁴ Ön. ver., s. 58-59

⁵ MEB Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Ankara: MEB, 1997, s. 8

⁶ DPT Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Ankara:2000, s. 81

⁷ MEB 2001 Yılı Başında Millî Eğitim, Ankara: Aralık-2000, s. 43-44

⁸ Ön ver., s. 45

4. –8. sınıflarda yabancı dil İtalyanca, 6.- 8. sınıflarda ikinci yabancı dil Almanca dersleri uygulamaya konulmuştur.

Temel Eğitim Programı

25 haziran 1998 günü Dünya Bankasıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, arasında “**Temel Eğitim Programı İkraz Anlaşması**” imzalanmıştır. Anlaşma, programa ilk aşamada 300 milyon dolar kredi sağlamaktadır. Bu miktarın Temel Eğitim Programı hedeflerine ulaşmak için başarıyla kullanılması durumunda , ikinci bir 300 milyon dolar kredi verileceği taahhüt edilmiştir. Temel Eğitim Programının hedeflerine başarıyla ulaşabilmesi için gereksinim duyulan kaynak 11.3 milyar dolar olarak belirlenmiştir.⁹

Bu proje çerçevesinde temel eğitimin kalitesinin artırılması için Temel Eğitim Programı çerçevesinde tüm ülke çapında 4 bin 401’i taşıma merkezli olmak üzere 22. bin 276 kırsal kesim ilköğretim okuluna ve bu okullarda öğrenim gören 2 milyon 993 bin 692 öğrenciye “ harita, yerküre, atlas, matematik seti, fen laboratuvarı, fen dolabı ve sınıf kitaplığı, alet çantası ve büro malzemeleri, ansiklopediler, hikaye kitapları ve seri kitaplar, Atatürk serisi, İngilizce sözcükler, Türkçe dil kitapları, okul çantası ve çanta içi araçlar” paketlerinden oluşan öğretim materyalleri sağlanacaktır.¹⁰

Teknoloji destekli eğitim

MEB “**Eğitimde Çağı Yakalama 2000**” projesi adıyla ortaya koyduğu hedeflerde **öğrenme merkezleri** yaklaşımı ile isteyen herkese, her yerde sürekli eğitim olanağı sunmayı esas almış ve bilgi teknolojileri konusundaki ulusal hedef ve politikasının çerçevesini

- Bilgi çağını yakalamak
- Bilgi ve teknoloji toplumu olmak için evrensel düşünen, ulusal davranan insanı yetiştirmek
- İnsanımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü sürekli artırmak için eğitim sistemimizin her kademesini teknoloji eğitimi ile desteklemek olarak özetlemiştir.

Yeni okul anlayışı

Eğitimde kalitenin artırılması, **öğrenci merkezli** , herkesin eğitime katılımıyla sürekli kendini yenileyen , gelişen okul yapısını öngörmektedir.

1. Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi Müdürler Kurulu’nda görüşülerek kabul edilmiş ve 19.10.1999 tarih ve

⁹ Ön ver., s. 73

¹⁰ Ön ver., s. 76

400 sayılı makam onayıyla yürürlüğe girmiştir. Okullarda oluşturulan

- **Okul-öğrenci kurullarıyla** öğrenciler
- **Okul-zümre başkanları kurulları** ile veliler
- **Eğitim bölgesi danışma kurulu** ile mahalle muhtarları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri eğitimle ilgili kararlarda söz sahibi olmuşlardır.

Yönerge çerçevesinde Türkiye genelinde 1.899 eğitim bölgesi oluşturulmuş ve bu eğitim bölgelerinde kurulan kurullar çalışmalarına başlamıştır.¹¹

2. Değişen ve gelişen okul yapısı **planlı okul gelişimi** modeliyle sürekli gelişimi yakalayabilir ve günden güne daha iyiye doğru bir gelişim gösterebilir. **Planlı okul gelişimi** ile sorumluluğun paylaşılacağı ve işbirliği içerisinde çalışarak okulların her gün daha iyiye ulaşacakları beklenmektedir. Bu model **Müfredat Laboratuvar Okullarında** uygulanmakta , diğer okullara da yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır.¹²
3. yeni okul anlayışında **yönetimin yapacakları** şunlardır:¹³
okul yönetimi, birbirini izleyen ve on aşamadan oluşan “**Okul gelişimi süreci basamakları**” nı gerçekleştirmektir. Bunlar

- Okul gelişimi yönetimi ekibinin (OGYE) kurulması. Okul Gelişimi Yönetim Ekibi şunlardan oluşur
 - Okul müdürü
 - Projeden sorumlu müdürü yardımcısı
 - Öğrenci
 - Öğretmen
 - Rehber öğretmen
 - Destek personeli
 - Veli
 - Okul koruma derneği temsilcisi ve varsa vakıf temsilcisi
 - Okul-aile birliği sınıflar temsilcisi
 - Muhtar
 - Eğitim sendikalarının okul temsilcileri
- OGYE tarafından hazırlanan stratejik planlama ve okul gelişim hedeflerinin belirlenmesi
- OGYE tarafından yöneticiler, öğretmenler, veliler, öğrenciler, destek personel için ayrı ayrı gereksinim analizi anketlerinin hazırlanması ve uygulanması

¹¹ Ön ver., s. 83-84

¹² Ön ver., s. 86

¹³ Ön ver., s. 97

- OGYE tarafından önceliklerin belirlenmesi ve çalışma gruplarının kurulması
- Çalışma grupları tarafından çalışma planlarının hazırlanması
- OGYE tarafından yıllık okul gelişim planının hazırlanması
- Çalışma grupları tarafından yıllık gelişim planının uygulanması
- OGYE tarafından biçimlendirici değerlendirme ve düzeltme yapılması
- OGYE tarafından düzeltilmiş gelişim planının uygulanması
- OGYE tarafından son değerlendirmenin yapılması , rapor yazılması

Eğitim Fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi

4306 sayılı yasayla uygulamaya giren sekiz yıllık kesintisiz ilköğretimin getirdiği öğretmen gereksinimi göz önünde bulundurularak , ilk ve orta öğretim kurumlarında kısa ve uzun vadede gereksinimi duyulacak öğretmenlerin yetiştirilmesi için MEB ve YÖK işbirliğinde öğretmen yetiştirme programları yeniden düzenlenmiştir.

1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlayan yeni sistemde getirilen yenilikler¹⁴

- Okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin lisans düzeyinde
- Orta öğretim öğretmenlerinin ise
 1. Yabancı Dil, Müzik, Resim, Beden Eğitimi, Özel Eğitim, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri öğretmenlerinin 4 yıl lisans düzeyinde
 2. Fen, Matematik ve Sosyal alanlar öğretmenlerinin ise **Tezsiz Yüksek lisans** (3.5+1.5=5 yıl) ve (4+ 1.5=5.5 yıl) seçeneği ile yetiştirilmesi esası getirilmiştir.
 3. Bir öğretmenden birkaç alanda yararlanmak amacıyla ilköğretim okullarında görev alacak öğretmenlere **yan alan** uygulaması getirilmiştir.

Norm kadro uygulamasının başlatılması

VII. BYKP bir gereği olarak 3797 sayılı “**Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Yasa**”nın 62. maddesi 3.4.1998 tarih ve 4359 sayılı yasayla değiştirilerek , MEB’e tahsis edilen serbest kadroların ,

¹⁴ Ön ver., s. 221

Milli Eğitim Bakanlığı-Maliye bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca birlikte hazırlanacak yönetmelikle belirlenecek standartlara göre dağılımı öngörülmüştür.

Bu hüküm doğrultusunda “**Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik**” 10 Ağustos 1999 tarihli Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Milli Eğitim açısından norma kadro; her derece ve türdeki eğitim kurumlarında belli ölçütler esas alınarak olması gereken yönetici ve öğretmen sayısının belirlenmesidir.¹⁵

Norm Kadro uygulamasıyla ilgili bir takım sıkıntılar vardır. Güçlü’ye göre¹⁶ askerlerin, polislerin eş durum tayinleri gerçekleşirken, öğretmen eşlerden bir Edirne’de diğer Hakkari’de görev yapmaktadır.

Yükseköğretim seçme sınavının tek aşamalıya indirilmesi

YÖK tarafından geçmiş yıllardaki uygulamalara bazı temel değişiklikler getirilmiştir. Yeni bir “sistem”, “model” uygulamaya konulmuştur.¹⁷

1. İki basamaklı olarak yürütülen sınav sisteminin tek basamaklı sınav durumuna getirilmesi
2. Sisteme uzun zamandır katkıda bulunan “**Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP)**”nın ağırlıklandırılması.
3. Daha önce meslek liselerinden gelen öğrencilere kendi alanlarıyla ilgili yükseköğretim programı tercihlerine yansıtılan ek katsayı uygulamasının, lise alan/kolları için de yaygınlaştırılması.
4. Adayların daha gerçekçi tercih yapmalarını sağlamak için tercihlerini , sınav sonuçları ellerine ulaştıktan sonra yapmalarının sağlanması
5. Dille ilgili “yüksek öğretim programları” na ÖSS ve Yabancı Dil Sınavı (YDS) ile öğrenci alınması ve dil sınavının ayrı bir tarihte uygulanması.

II-İNSAN GÜCÜNÜN YETİŞTİRİLMESİ VE VERİMLİLİĞİN YÜKSELTİLMESİ AMACIYLA EĞİTİME AYRILAN KAYNAKLARIN ARTIRILMASI,ÖZEL SEKTÖR KAYNAKLARINDAN DA YARARLANILMASI VE BU KAYNAKLARIN AKILCI BİR ŞEKİLDE KULLANILMASI SAĞLANACAKTIR.

VII. BYKP döneminde gerek genel bütçeden eğitime ayrılan kaynakların gerekse GSMH içindeki eğitime ayrılan kaynakların oranının artmadığını görülmektedir..

¹⁵ Ön ver., s. 225-227

¹⁶ Abbas Güçlü “TV’ye Çıkan Kurtuluyor” *Diyalog, Milliyet* 19. Eylül 2001 Çarşamba, s. 19

¹⁷ DPT **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Yükseköğretim (Özel İhtisas Komisyon Raporu)** Ankara: 2000, s. 61

Tablo 2 MEB Bütçesinin GSMH ve Konsolide Bütçe İçindeki Oranı

Yıllar	MEB Bütçesinin GSMH'ye Oranı (%)	MEB Bütçesinin Konsolide Bütçeye Oranı
1996	1.71	7.21
1997	1.74.	8.05
1998	2.34	8.40
1999	2.70	7.85
2000	2.70	7.13
2001	2.64	8.37

Kaynak : MEB **2001 Yılı Başında Milli Eğitim** Ankara: Aralık-2000, s. 339

Özel sektör kaynaklarının eğitime yönlendirilmesi daha çok yüksek öğretim düzeyinde olmaktadır. Ortaöğretim ve ilköğretim düzeyinde özel sektörün eğitime yaptığı yatırımların yeterli olduğunu söylemeyiz.

III-YEDİNCİ BEŞ YILLIK YAPILAN PLAM DÖNEMİ SONUNDA OKULLAŞMA ORANI: OKULÖNCESİ EĞİTİMDE % 18, SEKİZ YILLIK ZORUNLU TEMEL EĞİTİMDE % 100 ORTAÖĞRETİMDE % 75, YÜKSEKÖĞRETİMDE % 19'U ÖRGÜN EĞİTİMDE OLMAK ÜZERE % 31 OLACAKTIR.

VII BYKP 'ındaki örgün eğitim kademesi hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığına bakıldığında karşımıza çıkan tablo şudur

Tablo 3 1996-2000 Yılları Arası Örgün Eğitimde Okullaşma Oranları

Eğitim Kademeleri	1995-1996		1999-2000	
	Öğrenci sayısı ('000)	Okullaşma oranı (%)	Öğrenci sayısı ('000)	Okullaşma oranı (%)
Okul öncesi eğitim	199	7.7	252	9.8
İlköğretim	9.564	89.8	10.053	97.6
Ortaöğretim	2.223	55.0	2.444	59.4
Genel ortaöğretim	1.277	31.6	1.506	36.6
Mesleki ve teknik ortaöğretim	946	23.4	938	22.8
Yükseköğretim (*)	1.226	23.8	1.492	27.8
Örgün yüksek öğretim	766	14.9	1.006	18.7
Açık yüksek öğretim	460	8.9	486	9.1

* Yüksek lisans öğrencileri dahil

Kaynak MEB **2001 Yılı Başında Milli Eğitim** Ankara: Aralık-2000, s. 101

Okullaşma oranları 1999-2000 öğretim yılı başında

- Okulöncesi eğitimde 9.8'e ,
- İlköğretimde 97.6'ya
- Yüzde 22.8'i mesleki teknik eğitim ve yüzde 36.6'sı genel lise eğitiminde olmak üzere ortaöğretimde yüzde 59.4'e ,

- Yükseköğretimde ise yüzde 18.7'si örgün eğitimde olmak üzere toplam 27.8'e ulaşmıştır.
 - Başta büyük kentlerde olmak üzere
 - İkili öğretim uygulaması
 - Kalabalık sınıflar
 - Kırsal alanlarda ise
 - Birleştirilmiş sınıf uygulaması
- eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. ¹⁸

IV-EĞİTİMİN TÜM KADEMELERİNDE YABANCI DİLLE EĞİTİM
HUSUSU YENİDEN DÜZENLENEREK AĞIRLIK, YABANCI DİLLE
EĞİTİM YERİNE, KİŞİLERE İYİ BİR YABANCI DİL ÖĞRETİLMESİNİ
SAĞLAYICI ORTAMIN HAZIRLANMASINA VERİLECEKTİR.

VII. BYKP döneminde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim programlarında yabancı dille ilgili olarak değişiklikler yapılmıştır. 1998-1999 öğretim yılında ¹⁹

- 4.ve 5. sınıflara “Yabancı Dil” (İngilizce, Almanca, Fransızca)
- 1999-2000 öğretim yılında ²⁰
- 4-8. sınıflarda yabancı dil İtalyanca
- 6.-8. sınıflarda ikinci yabancı dil Almanca dersleri uygulamaya konulmuştur.
- Ayrıca yabancı dil hazırlık sınıfları olan “**süper lise**” uygulamasına da başlanmıştır.

V-DERS GEÇME VE KREDİ SİSTEMİ YENİDEN DÜZENLENECEKTİR.

Ortaöğretimde uygulamaya konulan ders geçme ve kredi sistemi 1995-1996 öğretim yılında yürürlükten kaldırılarak “**sınıf geçme sistemi**” ne dönülmüştür. Bu bağlamda “Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliği” hazırlanarak yürürlüğe girmiştir. Buna göre ²¹

- Genel liselerin birinci sınıflarının sınıf geçme uygulamasına göre hazırlanan haftalık ders çizelgeleri uygulamaya konulmuş, lise 2. ve 3. sınıfların alanlarına göre ders çizelgeleri hazırlanmıştır.
- Genel liselerin 1. sınıflarına geçen öğrencilerin 2. sınıflarda başarılarına göre yönelecekleri alanlar ile bu alanlara yönelmede kaynaklık edecek dersler belirlenmiştir.

¹⁸ DPT Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Ankara:2000, s. 81

¹⁹ MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 43

²⁰ Ön ver., s. 45

²¹ MEB 1996 Yılı Bütçe Raporu Ankara:1996, s. 56

VI-ZORUNLU TEMEL EĞİTİMİN İKİNCİ KADEMESİNDEN BAŞLAMAK ÜZERE ORTAÖĞRETİMDE ETKİN BİR ÖLÇME,DEĞERLENDİRME VE YÖNLENDİRME SİSTEMİ OLUŞTURULARAK PİYASANIN TALEBİNE YÖNELİK İNSANGÜCÜ YETİŞTİRİLMESİ AMACIYLA MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİMİN ETKİNLİĞİ ARTIRILACAKTIR.

İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerine kendilerini tanıma, ilgi ve yeteneklerini tespit edebilme , meslekleri tanıma , mesleklerin gerektirdiği nitelikleri tespit edebilme ve bu niteliklere ilişkin öğretim kurumlarını belirleyebilme, alanlarında rehberlik etme amacıyla bir çalışma yapılacaktır.

“İlköğretim okullarında yönlendirme sürecini araştırma projesi” kapsamında Almanya, Avusturya , İngiltere vb AB ülkelerinde yönlendirme sürecini inceleme çalışmaları devam etmektedir.²²

MEB’de sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim reformu doğrultusunda, ülkemiz gereksinimleri ve eğitim sistemimizin bütünlüğünü dikkate alarak mesleki eğitimin ortaöğretim bütünlüğü içerisinde yeniden yapılandırılması, sorunlarının ortaya konulması, sorunlara çözüm üretilmesi ve ilgili kararların alınması için 2 –26 Şubat 1999 tarihler arasında yapılan 16. Milli Eğitim Şurasında sadece mesleki ve teknik eğitim konuları ele alınmıştır.

Herkese eğitim ve öğretim imkanı sunabilecek ortamın yaratılması, yükseköğretime geçişte yığılmaların önlenmesi, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve etkin bir yönlendirme sisteminin kurulmasına ilişkin düzenlemelerde yetersiz kalmıştır.

Ortaöğretimde etkili bir yönlendirme sisteminin bulunmaması ve özellikle mesleki teknik eğitim ve sanayi işbirliğinin yeterince geliştirilememesi sebebiyle yüksek öğretim kurumları önündeki yığılmalar devam etmiştir.

Kaynak yetersizliği ,mevcut kaynakların etkin kullanılamaması ve sanayi işbirliğinin yeterince geliştirilememesi gibi nedenlerle mesleki ve teknik eğitimde plan hedeflerinin gerisinde kalmış, iş piyasasının gereksinim duyduğu nitelik ve türde mesleki eğitim programları geliştirilmesinde yetersiz kalmıştır.²³

VII-ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ CAZİP BİR MESLEK HALİNE GETİRİLMEMEYE ÇALIŞILACAK ,ÖĞRETMEN YETİŞTİRME DÜZENİ LİSANS SONRASI "EĞİTİM AKADEMİLERİ" YLE MESLEKİ EĞİTİMLERİ VERİLMEK ÜZERE YENİDEN YAPILANDIRILACAKTIR.

Öğretmenlik mesleği ekonomik olarak VII. BYKP döneminde de cazip hale getirilememiştir.

²² MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 287

²³ DPT Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Ankara:2000, s. 81-82

Öğretmenler VII. BYKP döneminde yapılan bir düzenlemeyle ek ders ücretini diğer öğretmenlere göre eğer yüksek lisansı bitirmişse % 25, doktorasını bitirmişse % 40 daha fazla almaya başlamışlardır.

Milli Eğitimi Geliştirme Projesinin önemli bir boyutu da **“YÖK/Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme Projesidir.** 1994 yılında başlatılan proje çalışmalarının amaçları, 1996 yılında yeniden gözden geçirilerek, öğretmen yetiştirme sisteminde yenileşmeyi sağlayacak şekilde genişletilmiştir.

VII. BYKP döneminde de **“Eğitim Akademileri”** faaliyete geçirilememiştir. Yüksek lisans eğitimi “Sosyal Bilimler Enstitüsü” ve “Eğitim Bilimleri Enstitüleri” bünyesinde açılan programlar aracılığıyla yürütülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde açılacak “Eğitim Akademileri” nde hizmetiçi eğitim seviyesinde yüksek lisans eğitimi verilmesi uygun değildir.

VIII-ÖĞRETMEN VE ÖĞRETİM ÜYELERİNİN SAYI VE NİTELİKLERİ ARTIRILACAK , BAŞARILI VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN BU ALANA YÖNLENDİRİLMESİ SAĞLANACAKTIR.

Eğitimin kritik unsurlarından öğretmenlerin sayısı ve niteliğinin artırılması eğitimin niteliğinin geliştirilmesi açısından önemlidir. 2000-2001 öğretim yılında örgün eğitim ve yaygın eğitimde görev yapan öğretmen sayısı tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4 2000-2001 Öğretim Yılında Görev Yapan Öğretmen Sayısı

Eğitim kademesi	Öğretmen sayısı		
	Resmi	Özel	Toplam
Okul öncesi eğitim	10.901	1.364	12.265
İlköğretim	330.811	14.190	345.001
Ortaöğretim	126.216	8.599	134.815
Genel ortaöğretim	62.875	8.469	71.344
Mesleki ve teknik ortaöğretim	63.341	130	63.471
ÖRGÜN EĞİTİM TOPLAM	467.928	24.153	492.081
YAYGIN EĞİTİM			51.196
GENEL TOPLAM			543.277

Kaynak MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 102

Tabloya bakıldığında öğretmen sayısının ilköğretim düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. En az öğretmen sayısı okul öncesi eğitimdedir.

Yükseköğretimin kritik unsurlarından öğretim üyelerinin sayı ve niteliğinin artırılması yükseköğretimde niteliğin geliştirilmesi açısından önemlidir. 2000-2001 öğretim yılında devlet ve vakıf üniversitelerindeki öğretim elemanı sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5 2000-2001 Öğretim Yılında Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Öğretim Elemanı Sayıları

Öğretim elemanı	Devlet üniversiteleri	Vakıf üniversiteleri
Profesör	8.471	519
Doçent	5.336	216
Yardımcı doçent	11.041	532
Öğretim görevlisi	8.153	1.379
Okutman	4.801	837
Araştırma görevlisi	26.816	606
Diğer	2.574	159
TOPLAM	67.192	4.248

Kaynak MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 140-141

1999-2000 öğretim yılında yükseköğretimde toplam öğretim elemanı sayısı 64.169'dur. ülkemizde bir öğretim üyesi başına 35 öğrenci düşerken, AB ülkelerinde 15 öğrenci düşmektedir. Özellikle yeni kurulan üniversitelerin öğretim elemanı sağlamada yaşadığı sıkıntılar devam etmektedir. 1999-2000 öğretim yılında, üniversite öğrencilerinin % 26 'sının İstanbul, Ankara ve İzmir illerindeki üniversitelerde öğrenim görmelerine rağmen, öğretim elemanlarının % 50'sini n bu illerde bulunması nedeniyle, yeni kurulan üniversitelerde öğretim elemanı başına düşen ortalama öğrenci sayısı azaltılamamıştır.

VI. Plan döneminde, öğretim üyesi olarak yetiştirilmek amacıyla 2.006 araştırma görevlisi yurt dışı lisansüstü eğitim programlarına gönderilmiş iken, bu sayı VII. Plan döneminde 416 olarak gerçekleşmiştir.²⁴

Öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının niteliklerini artırmak amacıyla çeşitli hizmet içi eğitim kursları verilmiştir.

Öğretmenliği cazip hale getirmek üzere ÖSS sınavında yeterli puanı alanlardan ilk 5 tercih içinde öğretmenlik programlarını seçenler Milli Eğitim Bakanlığının bursunu kazanmaktadırlar. **Fakat bu başarılı ve üstün yetenekli öğrencilerin bu alana yönlendirilmesi için yeterli değildir.**

IX-ÜSTÜN ZEKALİ ÇOCUKLARIN YETENEKLERİNE UYGUN BİR
ORTAMDA YETİŞTİRİLMELERİNİ SAĞLAMAK AMACIYLA
GEREKLİ EĞİTİM KURUMLARININ GELİŞTİRİLMESİNE ÖNEM
VERİLECEK VE ÖZEL SEKTÖRÜN BU ALANDAKİ GİRİŞİMLERİ
DESTEKLENECEKTİR.

İlköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün ve özel yetenekli öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmaları ve kapasitelerinin geliştirilerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla, bağımsız özel eğitim kurumları olarak "**bilim ve sanat merkezleri**" açılmıştır.

²⁴ Ön ver., s. 82

Bilim ve sanat merkezleri pilot proje kapsamında 9 ilde açılmış 5 ilde eğitime başlamıştır. Diğer illerde alt yapı çalışmaları sürdürülmektedir. Özel eğitim okullarının sayısı artırılmamış ve mevcut okullarda kaynaştırma eğitimine geçilmesinde yeterli gelişme sağlanamamıştır. Ayrıca özel eğitim gerektiren üstün zekalı çocuklara uygun eğitim ortamlarının hazırlanmasında yetersiz kalınmıştır.²⁵

**X-SAĞLIK,EĞİTİM,BİLİM-ARAŞTIRMA,TURİZM VE ÇEVRE
SEKTÖRLERİNİN ARTAN ÖNEMİ GÖZ ÖNÜNE ALINARAK BU
ALANLARDA NİTELİKLİ PERSONEL YETİŞTİRİLMESİNE AĞIRLIK
VERİLECEKTİR.**

Yüksek öğretim tarafından önemi artan sektörlerdeki artan nitelikli insan gücü gereksinimi VII. BYKP döneminde tam olarak planlanamamıştır.

Önemi aratan sektörler olarak gösterilen “sağlık, eğitim,bilim – araştırma, turizm ve çevre” alanlarında gereksinim duyulan ve nitelikli insan gücü gereksinimi karşılanamamıştır.

Özellikle VII. BYKP döneminde üniversitelerin eğitim dışı başka alanlarından mezun olanların sertifika alarak eğitim alanında istihdam edilmeleri eğitim alanı çıkışlı öğretmen olmayı bekleyen üniversite mezunlarını hem de eğitim de aktif çalışan öğretmenleri rahatsız etmiştir. Ayrıca bu durum VII. BYKP döneminde ortaya çıkacak eğitim personeli gereksiniminin öngörülemediğini ve planlanmadığını göstermesi bakımından ilginçtir.

**XI-YÜKSEKÖĞRETİMDE BÜROKRATİK VE MERKEZİYETÇİ YAPIDAN
KURTARILACAK VE SİSTEMDE REKABETİ GELİŞTİRİCİ
DÜZENLEMELER YAPILACAK; ÜNİVERSİTELERE "BİLİMSEL
ÖZERKLİK " KAZANDIRILACAKTIR.**

Yükseköğretimde rekabetçi bir ortam yaratmak amacıyla vakıf üniversitelerinin kurulmasına hız verilmiştir. Fakat vakıf üniversitelerinin rekabetçi ortamı yaratması konusunda değişik görüşler tartışma konusudur. Bir görüşe göre özel üniversiteler rekabetçi bir ortam yaratmaktadır. Diğer bir görüşe göre de özel üniversiteler devlet üniversitelerine verilmesi gereken ödeneğin bir kısmını alarak devlet üniversitelerinin gelişmesini engellemektedir.

VII. BYKP döneminde 15 yeni vakıf üniversitesi kurulmuş, böylece 21’i vakıf üniversitesi olmak üzere üniversite sayısı 74’e yükselmiştir. Öte yandan 1995 yılında 1.137 olan fakülte, enstitü, yüksekokul ve meslek yüksekokulu sayısı, 1999 yılında 1.492’ye yükseltilmiştir.²⁶ 2000-2001 öğretim

²⁵ DPT Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Ankara: 2000, s. 81

²⁶ Ön ver., s. 80

yılında devlet ve vakıf üniversitelerindeki fakülte, enstitü, yüksek okul ve meslek yüksekokulu sayıları tabloda verilmiştir.

Tablo 6 2000-2001 Öğretim Yılında Devlet ve vakıf Üniversitelerindeki Fakülte – Yüksekokul ve Enstitüler

Üniversite	Fakülte	Enstitü	Yüksekokul	Meslek yüksekokulu	Toplam
Devlet Üniv.	490	220	193	385	1.288
Vakıf Üniv.	96	57	23	19	195

Kaynak MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 136-137

Yükseköğretim kademesindeki öğrenci sayısı ise 1.5 milyona yaklaşmıştır.²⁷ Devlet Üniversitelerinde özel üniversitelere göre fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokulu sayısı daha fazladır. 2000-2001 öğretim yılı başında devlet ve vakıf üniversitelerindeki öğrenci sayısı tabloda verilmiştir.

Tablo 7 2000-2001 Öğretim Yılında Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Öğrenci Sayıları

Üniversite	Önlisans	Lisans	Toplam
Devlet Üniv.	236.949	723.088	960.037
Vakıf Üniv.	5.348	38.889	44.237

Kaynak MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 137-138

Devlet üniversitelerinde okuyan öğrenci sayısı özel üniversitelerde okuyan öğrenci sayısından daha fazladır.

Yükseköğretim kurumları bürokratik ve merkezi yapıdan kurtulamamış; üniversite içinde olduğu kadar üniversiteler arasında da rekabet ortamı oluşturulamamış; üniversite ve fakülte yönetimlerinin yetkileri artırılmamış; öğretim üyesi ve araştırma görevlilerinin yönetime katılımı, gerekli olan bilimsel özerklik ve üniversite-sanayi işbirliği yeterince sağlanamamıştır.²⁸

XII-TOPLUMSAL FAYDANIN BÜYÜK OLDUĞU "ZORUNLU EĞİTİM" İN DEVLET TARAFINDAN ÜSTLENİLMESİ;BİREYSEL FAYDANIN NİSPETEN BÜYÜK OLDUĞU "DAHA ÜST EĞİTİM KADEMELERİ"NDE HİZMETTEN YARARLANANLARIN HİZMETİN BEDELİNİ ÖDEMESİ SAĞLANACAKTIR.

Hesapçıoğlu'na göre²⁹ VII.BYKP 'nın ilk altı plandan farkı "**Toplumsal faydanın büyük olduğu "zorunlu eğitim" in devlet tarafından**

²⁷ Ön ver., s. 80

²⁸ Ön ver., s. 82

²⁹ Muhsin Hesapçıoğlu Türkiye'de makro Düzeyde İnsan Kaynakları Planlaması Ankara: Anı Yayıncılık, Eylül-2001, s. 213

üstlenilmesi;bireysel faydanın nispeten büyük olduğu "daha üst eğitim kademeleri"nde hizmetten yararlananların hizmetin bedelini ödemesi sağlanacaktır" ifadesinin yer almasıdır. Planın bu tercihi, planın ekonomide serbest ekonomi modelinin kurallarını geçerli kılma isteğiyle tutarlıdır.Eğitim sisteminde, ilköğretim alanı dışındaki eğitim düzeyleri için bir tür **"ücretli eğitim"** anlayışı getiren bu stratejik tercih ilk altı planda yoktur.

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim harcamaları, zorunlu oluşu ve toplumsal yararı göz önünde bulundurularak VII. BYKP döneminde de devlet tarafından karşılanmıştır.

Yükseköğretimde "öğrenim harcı" alınması uygulamasına devam edilmiştir. Ayrıca yükseköğretimde kredi ve bursun geniş kesimlere uygulanmasına çalışılmıştır.

XIII-DEVLET GÖZETİMİNDE ÖZEL KESİMİN EĞİTİM HİZMETLERİ SUNMA FAALİYETLERİ TEŞVİK EDİLECEKTİR.

Bütün eğitim kademelerinde özel öğretim kurumlarının artırılmasına yönelik gereksinimler devam etmiş ve bu kurumlardaki öğrencilerin toplam öğrenci sayısı içindeki payı yüzde 1.7 düzeyinde kalmıştır.

Eğitim hizmeti sunan kamu ve özel kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyon eksikliği devam etmektedir.³⁰

Devlet denetiminde özel kesimin eğitim hizmetini sunmaları VII BYKP döneminde de teşvik edilmiştir.³¹ Özel kesim özel dersaneler, özel kurslar, özel mesleki ve teknik kurslar, motorlu taşıt sürücülere kursu, öğrenci etüt eğitim merkezleri ile eğitim hizmetini sunmuşlardır.

XIV-EĞİTİMİN HER KADEMESİNDE TEKNOLOJİ DESTEKLİ EĞİTİM YAPILACAK,KADEMELİ OLARAK "BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM " GELİŞTİRİLEREK,YAYGINLAŞTIRILACAK; KİTLE EĞİTİMİNE VE UZAKTAN ÖĞRETİME ÖNEM VERİLECEKTİR.

VII. BYKP'nında **"bilgisayar destekli eğitim"**e, **"halk eğitimi"**ne ve **"uzaktan öğretim"** e önem verilmiştir.

1. Bilgisayarın ve genel olarak bilgisayar temelli ürünlerin gündelik hayatta yaygınlaşması ile bu araçların kullanımının okulda öğrenilmesi, teknoloji eğitimi ve teknoloji yardımıyla eğitim kavramlarının bir araya getirilmesiyle bu alanda öğretmenler, okul müdürleri, milli eğitim müdür yardımcıları, ilköğretim müfettişleri ve bakanlık müfettişlerine yönelik olarak **"eğitimde bilgi teknolojisinin kullanımı"** seminerleri, MEB çalışanlarına yönelik bilgisayar kullanma kursları, öğretmenlere bilgisayar yazılım ve donanımlarını

³⁰ DPT Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Ankara:2000, s. 81

³¹ MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 131

öğretmek üzere **formatör öğretmen** yetiştirme çalışmaları düzenlemiştir.³²

Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasında yeterli gelişme sağlanamamıştır. İlköğretimden başlamak üzere eğitimin her kademesinde bilgisayarlı eğitime geçilmesi , her okula internet erişiminin sağlanması ve müfredat programlarının yazılım programları olarak üretilmesi önem taşımaktadır.³³

2. Örgün eğitim kurumları dışında düzenlenen eğitim faaliyetleri ile her yaş ve eğitim düzeyindeki yurttaşlara yönelik olarak okuma –yazma kursları, meslek kursları, sosyal-kültürel kurslar, sosyal-kültürel uygulamalar düzenlenmektedir.

Ayrıca çıraklık eğitimde yenilik getirilerek “en az ilköğretim mezunu olanlardan 14 yaşını tamamlamış ve 19 yaşından gün almamış olanlar çıraklık eğitimine devam edebilmektedir.”³⁴

Eğitim sistemi dışında kalan çocukların tamamının çıraklık eğitimi kapsamına alınması sağlanamamıştır. Örgün ve yaygın eğitimin dışında kalan çocukların sosyal ve ekonomik yönden uygun olmayan şartlarda çalışması , bunların ruh ve beden sağlıklarını olumsuz yönde etkilediği gibi insan kaynaklarının da verimsiz kullanılmasına neden olmaktadır.³⁵

3. Uzaktan eğitim hizmetleri kapsamında “**Açık İlköğretim Okulu (AİO)**”, “**Açık Öğretim Lisesi (AÖL)**” ve “**Mesleki ve teknik Açık Öğretim Okulu**” yer almaktadır.

XV-SONUÇ

VII. BYKP döneminde “eğitim ilke ve politikaları”nın uygulamaları yukarıdaki veriler ışığında değerlendirildiğinde şunları söylenebilir:

- Eğitim plandaki hedeflere ulaşmak için “en öncelikli “ sektör olarak alınmasına karşın MEB bütçesinin Genel Bütçeden aldığı pay ve GSMH içindeki oranı açısından bunu söylemek güçtür.
- Öncelikli sektör olarak ele alınan eğitimde bir çok yenilikler uygulamaya konulmuş olmasına karşın uygulamada bir takım sıkıntılar meydana gelmiştir.
- Özel sektörün eğitim alanındaki yatırımlarının teşvik ve koordine edilmesi yetersiz kalmıştır.
- Okullaşma oranlarında ilköğretimde hedef ulaşılmış fakat ortaöğretim ve yükseköğretimde hedef ulaşılamamıştır.
- Yabancı dil dersleri ilköğretim 4.-5. sınıf programlarına alınmış, bir yıl yabancı dil hazırlık sınıfı olan süper liseler uygulamasıyla Anadolu

³² Ön ver., s. 82-83

³³ DPT Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Ankara: 2000, s. 81

³⁴ MEB 2001 Yılı Başında Milli Eğitim Ankara: Aralık-2000, s. 150

³⁵ DPT Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Ankara:2000, s. 82

liselerindeki ayrıcalığı giderilmeye çalışılmıştır. Fakat uygulamada yabancı dil hazırlık sınıfının olduğu süper liselerden yararlanma şarta bağlı olduğundan “genellik ve eşitlik” sağlanamamıştır. Ayrıca yabancı dil öğretimi niteliğinde (yöntem, öğretmenlerin yeterliliği) sıkıntılar devam etmektedir.

- Ortaöğretim uygulanan alan seçmeli sınıf geçme sistemi uygulamasında standartlar tam olarak oluşturulamamıştır..
- İlköğretimde etkin bir yönlendirme henüz sağlanamamıştır. Bunda özellikle rehberlik servislerinin personel eksikliği başta gelmektedir.
- Öğretmenlik mesleğinin cazip hale getirme çabaları özellikle özlük hakları açısından yetersiz kalmıştır.
- Özellikle kırsal kesimdeki üniversitelerde öğretim üyesi sıkıntısı devam etmektedir.
- Özel eğitim konusunda özellikle eğitici personel sorunu devam etmektedir.
- Önemi aratan sektörler olarak gösterilen “sağlık, eğitim,bilim – araştırma, turizm ve çevre” alanlarında gereksinim duyulan ve nitelikli insan gücü ihtiyacı karşılanamamıştır.
- Öğretim üyesi ve araştırma görevlilerinin yönetime katılımı, gerekli olan bilimsel özerklik ve üniversite-sanayi işbirliği yeterince sağlanamamıştır
- Eğitim sisteminde , ilköğretim alanı dışındaki eğitim düzeyleri için bir tür “**ücretli eğitim**” anlayışı getiren bu stratejik tercih ilk altı planda yoktur
- Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasında yeterli gelişme sağlanamamıştır.

Bu değerlendirmeler ışığında VII. BYKP’ındaki “eğitim ilke ve politikalarının” uygulamasını “**kısmen başarılı**” olarak nitelendirebiliriz.

Kaynaklar

- DPT (1995) **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)** Ankara
- ____ (2000) **Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)** Ankara
- ____ (2000) **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Yükseköğretim (Özel İhtisas Komisyon Raporu)** Ankara:
- DÜNDAR,Can “Çocuklarının Poposunu Temizlemeyen Ülke”**Ada Milliyet**, 30 Eylül 2001 Pazar, s:15
- GÜÇLÜ, Abbas “TV’ye Çıkan Kurtuluyor” **Diyalog**, **Milliyet** 19. Eylül 2001 Çarşamba, s:19
- HESAPÇIOĞLU, Muhsin (2001)**Türkiye’de Makro Düzeyde İnsan Kaynakları Planlaması** Ankara: Anı Yayıncılık,
- MEB (1996) **1996 Yılı Bütçe Raporu** Ankara
- ____ (1997) **Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim** Ankara: MEB
- ____ (1998) **Milli Eğitimle İlgili Bilgiler (1997-1998 Öğretim Yılı)** Ankara
- ____ (2000) **2001 Yılı Başında Milli Eğitim** Ankara